

Результати опитування керівників підприємств Чернігівської області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2025 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернігівської області в III кварталі 2025 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Чернігівської області** у III кварталі 2025 року свідчать, що, незважаючи на війну, високі ціни на енергоносії, сировину, матеріали та брак кваліфікованих працівників, **респонденти очікували зростання виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалася вища інфляція. Девальваційні очікування дещо послабилися, проте залишилися високими.**

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 66.7% (у попередньому кварталі – 69.2%) (графік 1), у цілому по Україні – 6.1%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги вищими темпами:** 75.0% респондентів очікували, що інфляція перевищить 10.0% (у II кварталі 2025 року – 61.5%), у цілому по Україні – 57.9%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називали витрати на виробництво (відмітили 92.3% респондентів), курс гривні до іноземних валют та податкові зміни (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікували 84.6% респондентів (у II кварталі 2025 року – 92.3%), у цілому по Україні – 83.9%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств** нижчими темпами: баланс відповідей – 25.0% (у попередньому кварталі – 46.2%) (таблиця), у цілому по Україні – 1.7%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції, у тому числі на зовнішньому ринку:** баланси відповідей – 38.5% та 50.0% відповідно (у попередньому кварталі – 46.2% та «мінус» 25.0%) (таблиця), у цілому по Україні – 11.0% та 16.1% відповідно;
- **збільшення обсягу інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт та на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – 16.7% та 9.1% відповідно (у II кварталі 2025 року – 8.3% та 16.7% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні – 0.0% та 4.3% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 15.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 23.1%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 4.4%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купуються, та на товари / послуги власного виробництва** нижчими темпами: баланси відповідей – 76.9% та 69.2% відповідно (у II кварталі 2025 року – 92.3% та 84.6% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів області, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, вартість трудових ресурсів та курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **нижчі темпи зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 46.2% і 69.2% відповідно (у попередньому кварталі – 76.9% і 91.7% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежували спроможність підприємств області нарощувати виробництво, респонденти зазначили воєнні дії та їх наслідки (вплив чинника посилюється), занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також енергоносії, брак кваліфікованих працівників (графік 5).

За оцінками керівників підприємств області, **потреба в позикових коштах** найближчим часом **зростає** (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити (їх частка зросла до 38.5%), обирали запозичення виключно в національній валюті. На думку респондентів, умови доступу до банківських кредитів останнім часом не змінилися (графік 9). Основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави (графік 10).

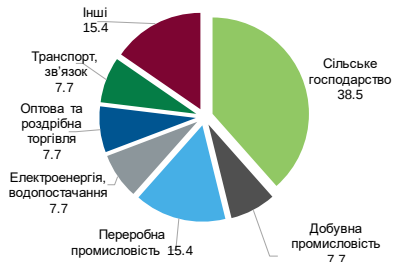
Усі респонденти зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

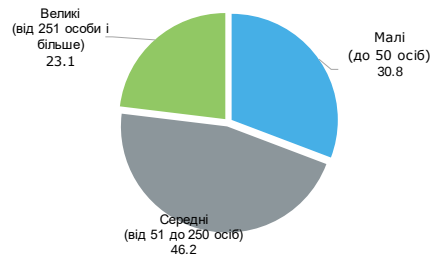
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 7.7% (як у попередньому кварталі), у цілому по Україні – «мінус» 4.5%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 28.6% (у II кварталі 2025 року – «мінус» 57.1%);
- **підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 7.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.3%).

Паспорт вибірки^{1, 2}

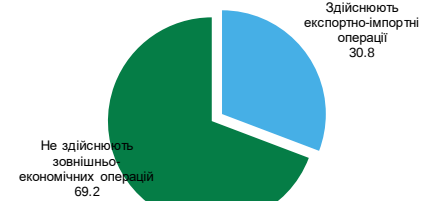
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

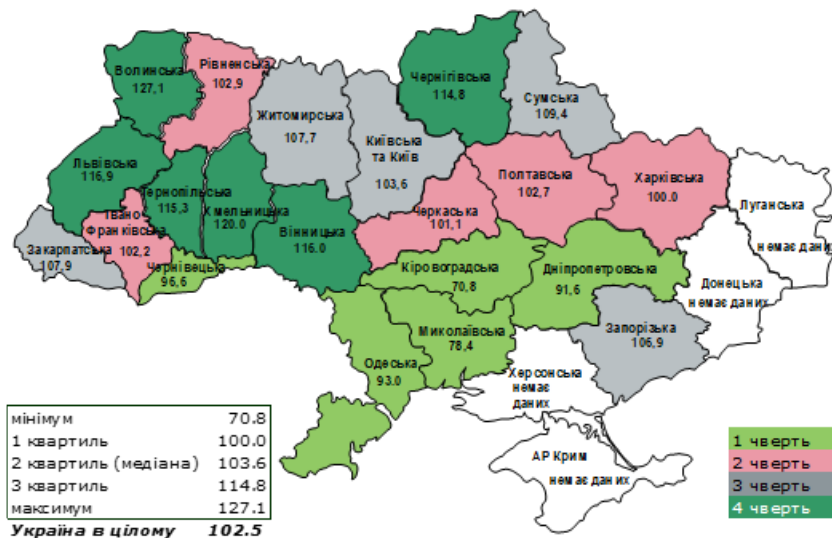

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 31 липня – 26 серпня 2025 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значень показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернігівської області щодо їх ділової активності (за складовими)

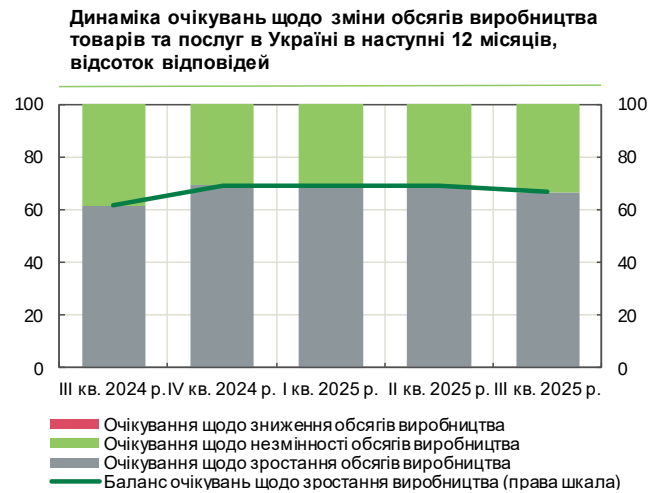
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.	I кв. 2025 р.	II кв. 2025 р.	III кв. 2025 р.
фінансово-економічного стану	30.8	30.8	23.1	46.2	25.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	46.2	38.5	38.5	46.2	38.5
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	0.0	16.7	0.0	8.3	16.7
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	30.8	25.0	30.8	16.7	9.1
кількості працівників	-15.4	0.0	-15.4	-23.1	-15.4

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

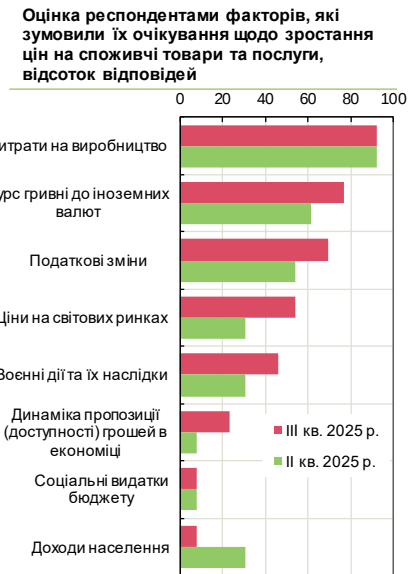
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

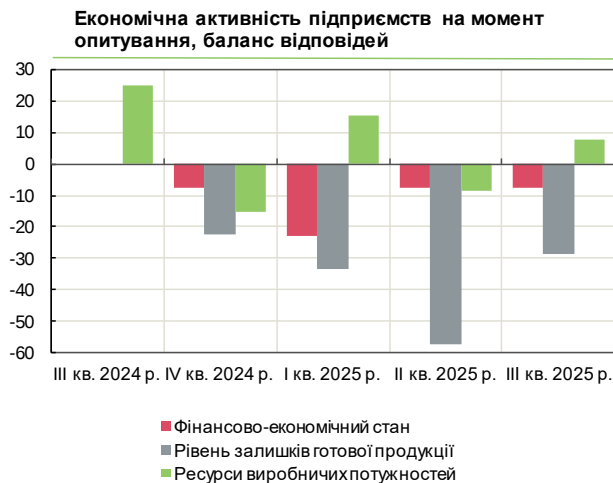
Графік 1

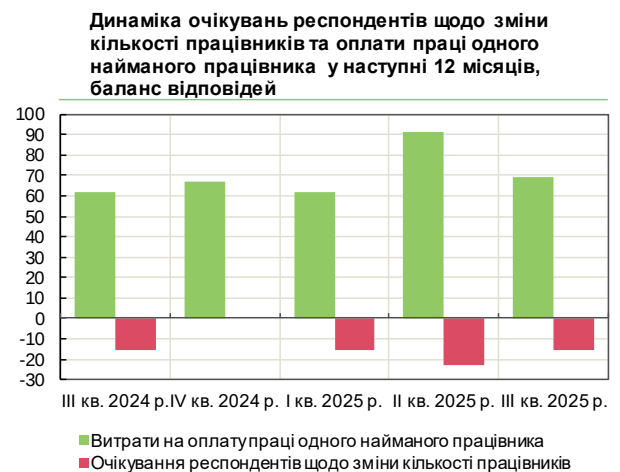
Графік 2

Графік 3

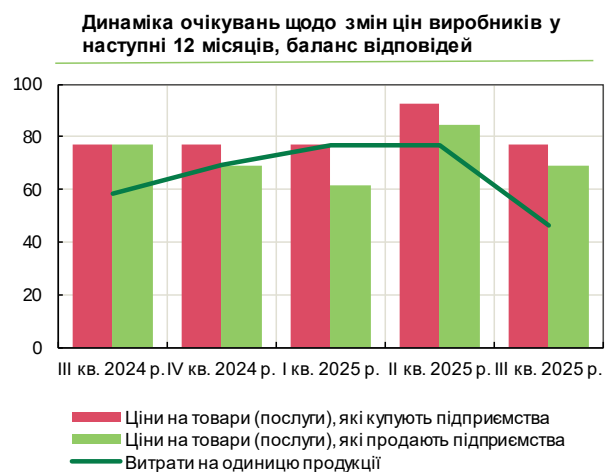
Графік 4

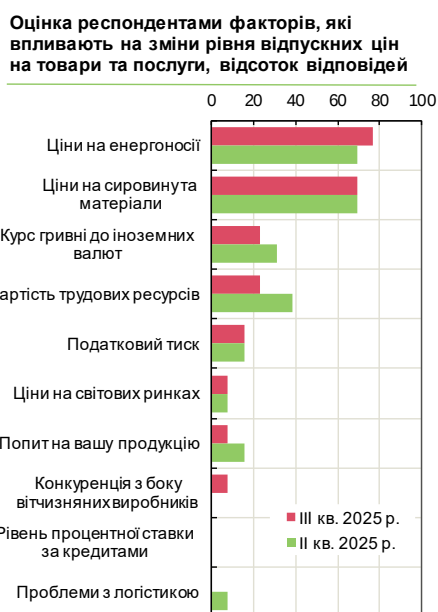
Графік 5

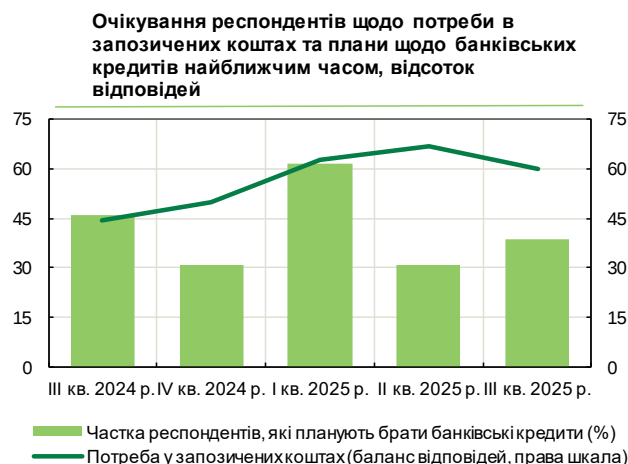
Графік 6

Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

